

AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

**“RREGULLA PËR PËRDORIMIN E PËRBASHKËT TË FACILITETEVE DHE
ASETEVE TË RRJETEVE TË KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE PUBLIKE”**

DOKUMENT PËR KËSHILLIM PUBLIK

(MIRATUAR ME VKD NR.2568, DATE 11.05.2015)

Neni 1

Objekti

Këto rregulla përcaktojnë parimet për përdorimin e përbashkët të faciliteteve dhe asetëve të rrjeteve të komunikimeve elektronike publike (elementët pasivë) dhe mënyrën për përcaktimin e tarifave dhe pagesave për këto shërbime, në përputhje me nenin 22 të Ligjit 9918, datë 19.05.2008, “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar (Ligji 9918).

Neni 2

Terma dhe Përkufizime

1. **Tubacione të kabllorë:** pjesë e infrastrukturës së rrjeteve të komunikimeve elektronike që përbëhen nga një rrjet i tubave nëntokësore të përbërë me materiale të përshtatshme, puseta dhe galeri tubacionesh, qëllimi i të cilave është instalimi dhe mbrojtja e kabllorëve të komunikimeve elektronike.
2. **Tuba (tubacione) kabllorë në zona urbane:** tubacionet e instaluar në zona urbane si pjesë e rrjetit lokal.
3. **Tuba (tubacione) kabllorë në zona ndërurbane:** tubacionet e instaluar në zona ndërurbane që lidhin distanca të gjata në rrugët kryesore të R.SH midis qyteteve/fshatrave
4. **Puseta:** dhoma nëntokësore me shumë qëllime të cilat janë të vendosura në vende të ndryshme ku tubacionet e kabllorëve kalojnë, kryqëzohen apo ndryshojnë drejtim dhe në afërsi të centraleve lokale;
5. **Intenerar i tubacionit të kabllit:** një intenerar i projektuar apo ekzistues dhe një linjë e pozicionuar gjeodizikisht i tubacioneve kabllorë brenda korridorit të infrastrukturës së rrjetit të komunikimeve elektronike.
6. **Operatori i infrastrukturës:** Operatori që zotëron tubin/tubacionet e kabllorëve ose kullën e antenës ku do të vendosen kabllot ose pajisjet e sietmit radio të operatorit përfitues
7. **Operator përfitues:** operator i që ka interes për përdorim të faciliteteve dhe asetëve të tubacioneve kabllorë ose kullave të antenave të operatorit të infrastrukturës.

Neni 3

Parime të përgjithshme

1. Secili operator i rrjeteve të komunikimeve elektronike ka detyrimin të trajtojë kërkesat, të negociojë dhe të ofrojë shërbime të përdorimit të përbashkët të infrastrukturës në mirëbesim (good faith).

2. Për të arritur në marrëveshje për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës operatori përfitues dhe operatori i infrastrukturës duhet së pari të negociojnë me njëri tjetrin. Për të reduktuar mundësinë e dështimit të negociatave operatorët duhet të ndjekin përcaktimet e kësaj rregulloreje.
3. Shërbimet e përdorimit të përbashkët të infrastrukturës duhet të ofrohen nga operatori i infrastrukturës me cmime të arsyeshme, në mënyrë transparente dhe jo-diskriminuese.
4. Shërbimet e përdorimit të përbashkët të infrastrukturës duhet të ofrohen në mënyrë që:
 - a. Të maksimizojnë përdorimin eficient të rrjeteve të komunikimeve elektronike
 - b. Të minimizojnë mundësinë për ndikime negative mjedisore
 - c. Të mundësojnë rritjen e konkurrencës në shërbimet e komunikimeve elektronike
5. Në rast të dështimit të negociatave apo mos-marrëveshjeve të tjera të lidhura me përdorimin e përbashkët të infrastrukturës secila palë mund të referojë mos-marrëveshjen për zgjidhje nga AKEP.

Neni 4

Përdorimi i përbashkët i Tubacioneve të kablllove

1. Përdorimi i tubacioneve të kablllove do të kryhet në të gjitha nivelet e rrjetit të komunikimeve elektronike duke përdorur teknologji që mundësojnë përdorimin maksimal të arsyeshëm të hapësirës së lirë bazuar në parimin e barazisë dhe përdorimit të përbashkët.
2. Hapësirë e lirë në tuba të operatorit të infrastrukturës nënkupton:
 - a. hapësirën që nuk është e zënë nga ndonjë kabëll ekzistues;
 - b. hapësirën e zënë nga një kabëll i një operatori tjetër që parashikohet të hiqet brenda afatit të plotësimit të kërkesës së operatorit përfitues,
 - c. hapësirat/tubat që operatori i infrastrukturës ka detyrim sipas legjislacionit dhe lejeve të marra t'i japë për përdorim për palë të treta;të cilat nuk janë parashikuar si hapësirë shërbimi e nevojshme për mirëmbajtjen e kablllove ekzistues.
3. Hapësirë e nevojshme për shërbimin e mirëmbajtjes së kablllove ekzistues nënkupton hapësirën që është e mjaftueshme për tërheqjen e kablllove me diametrin më të madh në pjesën përkatëse të tubit të kablllove.
4. Hapësirë e lirë në pusëtë nënkupton hapësirën e mjaftueshme për të vendosur në pusëtë lidhësit e kablllove me elementët e nevojshëm rezervë (për kabllot optikë pranohet deri në 20 m) pa krijuar probleme për aksesin në elementët rezervë/zgjatues të kablllove ekzistues.
5. Nëse ka hapësirë të lirë në tub por jo në pusëtë, atëherë elementët rezervë të kabllit të operatorit përfitues mund të vendosen në një kabinet pranë pusetës. Operatori përfitues ka detyrimin të marrë lejet përkatëse për këtë kabinet dhe të përballojë kostot përkatëse.

6. Nëse lejet përkatëse ndërtimore për kabinetin nuk mund të sigurohen atëherë nga palët mund të vlerësohet zgjerimi i pusëtës dhe kostot shtesë shoqëruese përballohen nga operatori përfitues.
7. Teknologjitë e përdorura për përdorim eficient të përbashkët të tubave të operatorit të infrastrukturës duhet të jenë në përputhje me legjislacionin në fuqi në RSH dhe përcaktimet e kësaj rregulloreje, përfshirë kriteret e mëposhtëme:
 - a. Nëse për një segment/intenerar të caktuar të tubave kërkesa e operatorvëe përfitues është më e madhe se kapaciteti i lirë i tubave të disponueshëm të operatorit të infrastrukturës, ky i fundit ka detyrimin t'i japë prioritet kabllave të fibrave optike dhe me kapacitet (numër fijesh) më të lartë dhe më pas kabllave të bakrit përsëri duke dhënë prioritet kapacitetit më të madh me diametrin më të vogël.
 - b. Brenda një tubi kabllot mund të vendosen (futen) sipas zgjedhjes së operatorit përfitues dhe kërkesave teknike të operatorit të infrastrukturës në:
 - i. Nën-tuba të vecantë (cdo kabëll në një nën-tub me diametër më të vogël se tubi kryesor);
 - ii. Direkt brenda tubit pa nën-tuba (disa kablllo brenda një tubi)
 - iii. kombinime të dy mënyrave të mësipërme
 - c. Operatori i infrastrukturës dhe operatori përfitues bien dakort se kush do të kryejë punimet për instalimin (futjen) e kabllave dhe/ose nën-tubave në tubacionet e operatorit të infrastrukturës dhe këto kosto fillestare përballohen nga operatori përfitues.
 - d. Seksioni i tubit të operatorit të infrastrukturës i përdorur nga operatori përfitues për përcaktimin e pagesës së qirasë së përdorimit të përbashkët llogaritet në cm^2 si më poshtë:
 - i. Diametri i jashtëm i nën-tubit në katror (Φ^2) nëse kablli vendoset në nën-tub brenda tubit kryesor;
 - ii. Diametri i jashtëm i kabllit në katror (Φ^2) nëse kablli vendoset në tub direkt pa nën-tub.
8. Cdo kabëll apo nën-tub duhet të ketë një etiketë në cdo pusëtë. Etikata përmban tipin e kabllit/nën-tubit dhe operatorin zotërues të tij.

Neni 5

Procesi për lidhjen e marrvëshjes për përdorimin e përbashkët të tubacioneve

1. Operatori përfitues depoziton një kërkesë me shkrim për përdorimin e përbashkët të tubave kabllore për të cilat është i interesuar.

2. Operatori i infrastrukturës brenda 15 ditëve nga marrja e kërkesës, informon me shkrim operatorin përfitues në lidhje me mundësinë ose pamundësinë e përdorimit të përbashkët të tubave kabllorë në intenerarin në fjalë.
3. Nëse rezulton se përdorimi i përbashkët i infrastrukturës është i mundshëm në të gjithë intenerarin e kërkuar, operatori i infrastrukturës dhe operatori përfitues lidhin marrëveshje për përdorimin e përbashkët të facilitateve dhe aseteve të tubave kabllorë brenda 30 ditëve nga data e depozitimit të kërkesës së operatorit përfitues të referuar në pikën 1 të këtij neni. Marrëveshja përmban si aneks dhe pjesë të saj një plan të detajuar teknik në format .dwg (autocad).
4. Plani teknik i referuar në pikën 3 të këtij neni duhet të jetë në përputhje me këto rregulla dhe të përmbajë:
 - a. Specifikime teknike të planit teknik në fjalë
 - b. Situatën aktuale të sistemit të tubave përkatës
 - c. Vendndodhjen e secilës pusete
 - d. Distancat midis qendrave të pusetave të vecanta
 - e. Numrin dhe llojin e tubove midis pusetave
 - f. Mënyrën dhe pozicionin e futjes së kabllorëve të operatorit përfitues përgjatë pusetave dhe intenerarit të tubave sipas kërkesës së operatorit përfitues.
 - g. Listën (preventivin) me materiale dhe punime të nevojshme për t'u kryer për futjen e kabllit të operatorit përfitues, duke përfshirë dhe llojin dhe sasinë e tyre, nëse futja e kabllit kryhet pa tub të vecantë.
 - h. Listën (preventivin) me materiale dhe punime për vendosjen e tubave brenda tubit të operatorit të infrastrukturës, dhe studimit për të bërë këto punime.
5. Nëse kërkesa e operatorit përfitues nuk mund të plotësohet nga operatori i infrastrukturës, ky i fundit në përgjigjen për mospranimin e kërkesës përfshin një shpjegim me shkrim për pamundësinë e plotësimit të kërkesës.
6. Nëse operatori përfitues nuk është i kënaqur me shpjegimin e refuzimit të kërkesës ai mund të kërkojë nga AKEP fillimin e procedurës për zgjidhje të mos-marrëveshjes dhe përcaktimin ose jo të kushteve për përdorimin e përbashkët të tubacioneve të kërkuara.
7. AKEP në përfundim të procedurës përcakton ekzistencën ose jo të kushteve për përdorimin e përbashkët të tubacioneve, nëpërmjet një vendimi i cili detyron operatorin e infrastrukturës plotësimin e kërkesës nëse ekzistojnë kushtet e tilla.
8. Në rast se operatori i infrastrukturës nuk kthen përgjigje brenda 30 ditëve nga marrja e kërkesës së operatorit përfitues, kjo do të konsiderohet si refuzim i operatorit të infrastrukturës për të dhënë akses për përdorim të përbashkët të infrastrukturës dhe përbën shkelje të nenit 22 të Ligjit 9918.

Neni 6

Kushtet për përdorimin e përbashkët të kullave të antenave

1. Operatori përfitues depoziton një kërkesë me shkrim tek operatori i infrastrukturës për përdorimin e përbashkët të një kulle antene për instalimin e sistemit të tij radio, pajisjeve radio dhe pajisjeve terminale të telekomunikacioneve.
2. Kërkesa e operatorit përfitues duhet të përmbajë sa më poshtë vijon:
 - a. Lartësinë ku do të instalohet sistemi i tij i antenave dhe drejtimet
 - b. Numrin dhe llojin e saktë të antenave sipas drejtimit
 - c. Hapësirën e nevojshme për vendosjen e pajisjeve
 - d. Projektin konceptual që përmban:
 - Specifikimet teknike për përmasat dhe peshën e antenës, sistemin e antenës dhe pajisjeve et tjera që janë objekt i kërkesës për përdorim të përbashkët;
 - Kërkesa specifike për kapacitet transmetimi me propozimin përkatës për zgjidhje
 - Kërkesë specifike për akses në tubat ekzistues
 - Kërkesa specifike për energji elektrike, nëse ka mundësi për bashkvendosje të pajisjeve terminuese (në rats të kundërt furnizimi me energji do të kërkohet nga operatori i energjisë elektrike)
 - e. Afatet kohore për fillimin dhe kohëzgjatjen e përdorimit të përbashkët të infrastrukturës
3. Operatori i infrastrukturës duhet të njoftojë operatorin përfitues, brenda 15 ditëve nga data e marrjes së kërkesës së referuar në pikën 1 të këtij neni, për mundësinë ose pamundësinë e përdorimit të përbashkët të kullës.
4. Nëse operatori i infrastrukturës pranon kërkesën e operatorit përfitues, ai i dorëzon operatorit përfitues kontratën e propozuar për përdorimin e përbashkët të kullës së antenës dhe gjithë dokumentacionin e disponueshëm të projektit.
5. Në rastin e pikës 4, operatori përfitues duhet të përgatisë dokumentacion të ri të projektit, të bierë dakort me operatorin e infrastrukturës dhe të sigurojë të gjitha lejet përkatëse në përputhje me ligjet e Republikës së Shqipërisë. Operatori përfitues do të prokurojë materialet dhe pajisjet dhe punimet që do kryhen nën mbikqyrjen e operatorit të infrastrukturës ose të një eksperti të autorizuar të miratuar nga operatori i infrastrukturës dhe këto kosto mbulohen nga operatori përfitues.
6. Të gjitha pajisjet e komunikimeve elektronike të instaluar do të etikohen në mënyrën e duhur për të treguar llojin dhe pronarin e pajisjes.
7. Nëse kërkesa e operatorit përfitues nuk pranohet nga operatori i infrastrukturës, ky i fundit në përgjigjen për mospranimin e kërkesës përfshin një shpjegim me shkrim për pamundësinë e plotësimit të kërkesës.

8. Nëse operatori përfitues nuk është i kënaqur me shpjegimin e refuzimit të kërkesës ai mund të kërkojë nga AKEP fillimin e procedurës për përcaktimin ose jo të kushteve për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës së kërkuar.
9. AKEP në përfundim të procedurës përcakton ekzistencën ose jo të kushteve për përdorimin e përbashkët të kullës së antenës, nëpërmjet një vendimi i cili detyron operatorin e infrastrukturës plotësimin e kërkesës nëse ekzistojnë kushtet e tilla.
10. Në rast se operatori i infrastrukturës nuk kthen përgjigje brenda 30 ditëve nga marrja e kërkesës së operatorit përfitues, kjo do të konsiderohet si refuzim i operatorit të infrastrukturës për të dhënë akses për përdorim të përbashkët të infrastrukturës dhe përbën shkelje të nenit 22 të Ligjit 9918.

Neni 7

Tarifat dhe pagesat për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës

1. Tarifat e aplikuara nga operatori i infrastrukturës për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës duhet të:
 - a- Përcaktohen në mënyrë transparente: AKEP nëse është e nevojshme mund të kërkojë detaje të përcaktimit të cmimit.
 - b- Jenë jo-diskriminuese: një ofrues i infrastrukturës aplikon kushte të njëjta në rrethana të njëjta në ofrimin e të njëjtit shërbim, si edhe tarifat që ofruesi i shërbimit ofron për veten, për një degë apo filial të tij.
 - c- Jenë reciproke për të njëjtin shërbim: kërkuesi dhe ofruesi i infrastrukturës paguajnë të njëjtën tarifë për shërbime të njëjta të ofruara njëri-tjetrit.
2. Tarifat e aplikuara rekomandohet të jenë të arsyeshme sipas kushteve lokale të Shqipërisë, të orientuara në kosto dhe të reflektojnë një normë të arsyeshme fitimi për operatorin e infrastrukturës, bazuar mbi kostot e punëve civile për projektimin, ndërtimin dhe shfrytëzimin eficient të infrastrukturës së tubacioneve kabllore.
3. Operatori i infrastrukturës mund të aplikojë tarifa orare për mbikqyrjen e punimeve nga eksperti/ekspertët e tij por që nuk duhet të jenë më shumë se 1.25 e pagës bruto orare të ekspertit përkatës (paga bruto mujore pjestuar me 870 orë pune në muaj).
4. Operatori i infrastrukturës është përgjegjës për mirëmbajtjen e infrastrukturës në përdorim të përbashkët, ndërsa operatori përfitues është përgjegjës për mirëmbajtjen e pajisjeve të veta.
5. Tarifa për qiranë mujore të përdorimit të tubacioneve nga operatori përfitues duhet:
 - a. Të shprehen në Lek/km linear dhe pagesa llogaritet mbi bazën e gjatësisë së tubut të përdorur e shprehur në Km
 - b. Të shprehen në lek/cm²/km dhe pagesa llogaritet sipas sipërfaqes së përcaktuar në pikën 7/d të nenit 4:

- i. për secilin kabëll/nën-tub të operatorit /operatorëve përfitues;
 - ii. sipas diametrit të tubit ku futet/futen kablli/kabllo e një operatori përfitues nëse tubi kërkohet për përdorim eskuziv nga operatori përfitues.
- 6. Pagesat mund të llogariten në bazë mujore ose vjetore sipas përcaktimeve mësipërme dhe mënyra e pagesës dhe penaltitetet për mospagesë duhet të përfshihen në marrëveshje.
- 7. Palët duhet të negociojnë për pagesat/tarifat e aplikuar për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës. Në rast se palët nuk bien dakort për pagesat/tarifat dhe njëra palë ankohet në AKEP, sipas përcaktimeve të pikës 7 të nenit 22 të Ligjit 9918, AKEP në përcaktimin e tarifave do të marrë në konsideratë:
 - a. Tarifat e aplikuara nga operatori i infrastrukturës për operatorë të tjerë në kushte dhe rrethana të njëjta apo të ngjashme;
 - b. Tarifa të aplikuara në ofertat referencë të operatorëve me FNT
 - c. Tarifat dhe metoda të aplikuara në vende të rajonit dhe të tjera me zhvillim të ngjashëm me Shqipërinë;
 - d. koston e punëve civile për ndërtimin e tubacioneve në Shqipëri
 - e. orientimin në kosto të tarifave për përdorimin e përbashkët nga ofruesi i infrastrukturës, bazuar në parimet dhe rregullat e Rregullores nr.32, datë 26.12.2013 "Për ndarjen e llogarive...", duke përfshirë një normë të arsyeshme fitimi. Për këto shërbime do të aplikohen kostot historike dhe metoda FAC. ;
 - f. nxitjen e investimeve në infrastrukturë dhe përdorimin eficient të saj.
 - g. realizimin e objektivave rregullatore të përcaktuara në Ligjin 9918.
- 8. AKEP në zgjidhjen e mosmarrveshjes për tarifat del me vendim i cili është i detyrueshëm për tu aplikuar nga palët. Mos-zbatimi i tij nga operatori i infrastrukturës përbën shkelje të nenit 22 të ligjit 9918.

Neni 8

Marrëveshja për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës

1. Nëse Operatori i infrastrukturës dhe operatori përfitues bien dakort apo detyrohen nga AKEP për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës, ata do të nënshkrujnë një marrëveshje për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës së kërkuar nga operatori përfitues.
2. Marrëveshja do të specifikojë pjesën e infrastrukturës që do të përdoret në mënyrë të përbashkët dhe plani teknik i hartuar në përputhje me këtë rregullore do të jetë pjesë e kontratës.
3. Marrëveshja do të përmbajë përcaktime në lidhje me
 - a. Objektivin e marrëveshjes

- b. Afatin e vlefshmërisë së kontratës
 - c. Cmimet/tarifat për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës dhe mënyrën e pagesës së tyre;
 - d. Detyrimet e operatorit të infrastrukturës në lidhje me sigurinë e pajisjeve të instaluara
 - e. Mënyra dhe procedura për mirëmbajtjen e pajisjeve të instaluara
 - f. Raportimin e problemeve në pajisjet e instaluara dhe mënyra dhe afatet e eliminimit të problemeve
 - g. Përfundimi dhe anulimi i kontratës
 - h. Zgjidhjen e mosmarrëveshjeve midis palëve
4. Operatori i infrastrukturës depoziton një kopje të marrëveshjes në AKEP brenda 30 ditëve nga nënshkrimi i saj midis palëve.

Neni 9

Marrëdhëniet ekzistuese për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës

1. Marrëdhëniet ekzistuese midis operatorëve për përdorimin e përbashkët të infrastrukturës do të duhet të rregullohen sipas përcaktimeve të kësaj rregulloreje.
2. Operatorët duhet të lidhin një marrëveshje (nëse nuk kanë një të tillë) dhe ta depozitojnë në AKEP sipas pikës 4 të nenit 8;
3. Operatorët duhet të përfshijnë tarifa në marrëveshje (nëse nuk aplikojnë të tilla) dhe të faturonjë njëri-tjetrin për shërbime të përdorimit të përbashkët të infrastrukturës, megjithëse marrëdhëniet mund të jenë reciproke.

Neni 10

Hyrja ne fuqi

Kjo rregullore hyn në fuqi në datën e miratimit të saj nga KD i AKEP.